

Absalon og Roskilde Domkirke.

Af C. M. Smidt,

Arkitekt ved Nationalmuseet.

Højt løfter Roskilde Domkirke sig over Byen og Fjorden. Dens Fod ligger omtrent 40 Meter over Havspejlet, og milevidt ude i Sjælland øjner man dens høje Ryg og dens Taarne med Christian den 4des slanke, naalespidse Spir.

Ogsaa som Arkitekturmindesmærke staar den 700-aarige Kirke højt. Den indtager en central Plads blandt vore Kirkebygninger og i vort Lands Historie, ikke blot ved de Begivenheder og Personligheder, der er knyttet til den, men ogsaa ved dens Grave. Det er da naturligt, at Historie- og Arkitekturforskningen forlængst har søgt at trænge tilbunds i denne Kirkes Bygningshistorie, der endnu rummer mange dunkle, uløste Gaader.

Den ældste Kirke var jo af Træ og opførtes af Harald Blaa-tand; men iøvrigt véd vi intet om den. Derimod véd vi, at den

første Stenkirke blev bygget paa Svend Estridsøns og Knud den helliges Tid af Bisperne Vilhelm og Svend. Den var viet den hellige Trefoldighed og Sct. Lucius, og det er i 1890 blevet paavist, at den har ligget samme Sted som den nuværende Domkirke.

Men hvem er det, der har grundlagt og paabegyndt denne, den nuværende store, til Sct. Lucius viede Munkestens-kathedral, og paa hvilket Tidspunkt er det sket? Intet Dokument, ingen Aarbogsoptegnelse fortæller os det. — Mens man tidligere, lige til 1860-erne, havde ment, at den nuværende Domkirke var den af Bisperne Vilhelm og Svend opførte, brød den geniale Kunstforsker N. L. Høyen med denne Opfattelse. Han fremsætter i 1860-erne den Formodning, at Domkirken stammer fra 1ste Halvdel af 13de Aarhundrede. Han skriver, at „den ledende Tanke, de store Hovedlinier, efter al Rimelighed, skyldes en af Kirkens Mænd, der havde været i Frankrig“, og som de Mænd, Høyen særlig tænker paa, nævner han Peder Sunesøn (Biskop 1191—1214) og Niels Stigsøn (1225—49).

Siden Høyens Tid hævder alle Forskere, der har skrevet om Domkirken, saa uenige de end kan være om andre Spørgsmaal, at det er Peder Sunesøn, som har grundlagt Kirken, og at den maa være paabegyndt omkring 1200 eller i 1190-erne.

I Modsætning hertil er jeg gennem mangeaarige Studier kommet til det Resultat, at Opførelsen af den nuværende Domkirke er begyndt i 1170-erne, mens Absalon var Biskop i Roskilde, men inden han blev Ærkebisp i Lund. Mine Studier over Kirken begyndte jeg allerede i 1904; men kun med lange Mellemrum blev de fortsat af og til gennem Aarene, naar mit Arbejde levnede mig Tid dertil, og først i 1923 offentliggjorde jeg i Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie en Afhandling: „Roskilde Domkirkes ældste Tilbygning“. Den bragte mig i Forbindelse med Kirkens Værge, Stiftsskriver ved Sjælland Stift, Dr. jur. C. W. Westrup, paa hvis Initiativ jeg med Tilslutning af Domkirkens Bestyrelse og Roskilde Menighedsraad samt med Kirkeministeriets Godkendelse har modtaget en fleraarig Understøttelse af Kirkens Midler til fortsatte Studier over dens Bygningshistorie. For denne Understøttelse bringer jeg herved de paagældende Myndigheder min ærbødige Tak.

Mine Undersøgelser koncentrerede sig navnlig om det vigtige Spørgsmaal vedrørende den nuværende Kirkes Grundlæggelse og ældste Byggeperiode, og ved et Møde i det kgl. nordiske Oldskriftselskab 27. Marts 1928 forelagde jeg Resultatet af disse Undersøgelser i et Foredrag: „Er det Absalon eller Peder Sunesøn, som har grundlagt den nuværende Roskilde Domkirke?“ Dette Foredrag, som jeg to Gange har gentaget i Københavns Amt (i Lyngby 4. Decbr. for hist.-topogr. Selsk. f. Lyngby-Taarbæk Kommune og i Roskilde 10. Decbr. for hist. Samf. f. Københavns Amt), vil i udvidet Skikkelse fremkomme i Aarbøger f. nord. Oldkynd. og Historie. Men Oldskriftselskabet har givet Tilladelse til, at et kort Referat fremkommer i nærværende Aarbog for Københavns Amt.

I Slutningen af 1850-erne paabegyndtes Restaureringen af Roskilde Domkirke. Den lededes af Kirkens daværende Værge, Stiftsskriver Steen Friis og Hofbygmester, Conferentsraad Koch, mens Murarbejdet udførtes af Murmester J. F. Schledermann. Sammen med Schledermann gennemgik og undersøgte Steen Friis alle Detailler af Murværk og Arkitekturformer. Han nedskrev alt, hvad han mente havde Interesse, og offentliggjorde Resultatet af sine Undersøgelser og en Redegørelse for Restaureringen i „Nye kirkehistoriske Samlinger“, 2. Bind (1860—62). *Steen Friis'* Optegnelser er en uvurderlig Kilde til Studiet af Domkirken; men han nærede den fejlagtige Opfattelse, at den nuværende Kirke var Bisperne Vilhelm og Svends fra Slutningen af 11. Aarhundrede.

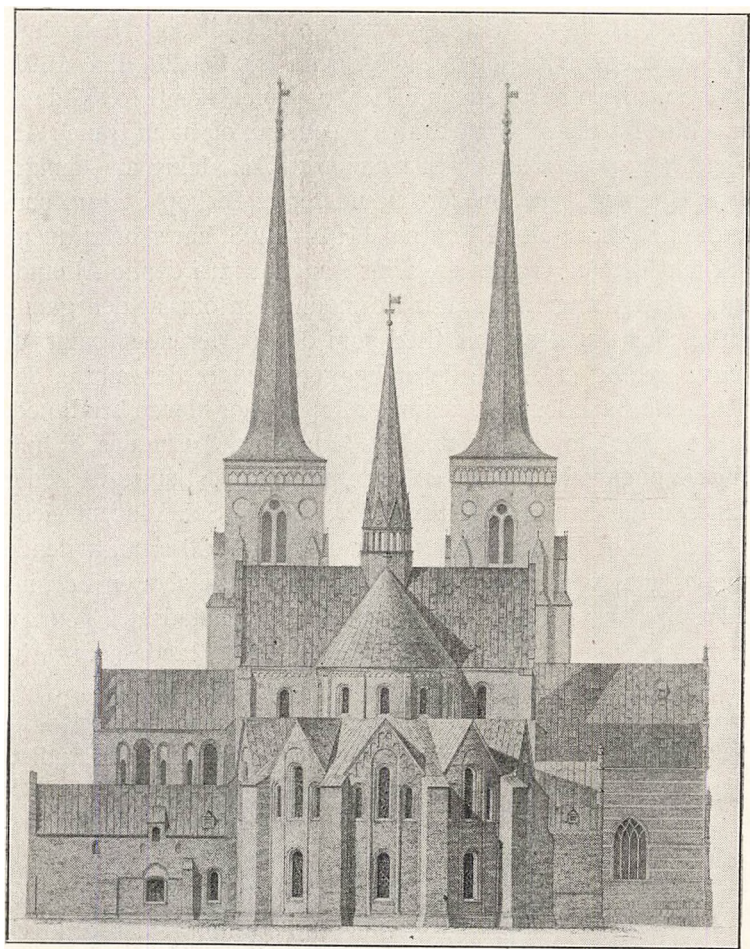
Høyen, der viste, at denne Opfattelse var urigtig, offentliggjorde sine to epokegørende Afhandlinger i det nævnte Tidsskrifts 2. og 3. Bind (1861 og 64).

Som 2. Bind af „Danske Mindesmærker“ skrev *Jacob Korne-rup* det store, smukke Værk om Roskilde Domkirke (1877), i hvilket han lader Kirken være grundlagt og Østpartiet opført af Peder Sunesøn.

I sin „Udsigt over Danmarks Kirkebygninger fra den senere Middelalder“ (1883) behandlede ogsaa *J. B. Løffler* Domkirken. Han mente, at den ældre Kirke allerede inden Aar 1200 er brudt ned for at give Plads til den nuværende Kirkebygning.

Julius Lange tilførte Roskildestudiet nyt Blod ved sin berømte Afhandling i Aarbøger for nord. Oldk. og Hist., hvis Hovedtræk han forelagde i Oldskriftselskabet 28. Jan. 1890. Lange mener, at Udgangspunktet for Domkirken i Roskilde er de ældre Partier af Kathedralen i Tournai, og at en fransk Arkitekt har været indkaldt til Danmark i Anledning af Domkirkens Bygning. Han mener endvidere, at Biskop Stefan, som beklædte Bispestolen i Tournai 1192—1203, har skaffet denne Arkitekt tilveje. Og det er Julius Lange, som i denne Afhandling første Gang fremsætter Formodningen om, at den gamle Kirke har ligget samme Sted som den nuværende, samt at denne nye og større Kirke er bygget udenom den ældre, der først, efterhaanden som den nye rejste sig, er bleven brudt ned. Den for Roskilde ejendommelige Gruppe af 3 Vinduer, et højt Midtvindue med 2 lavere paa Siderne, antager Lange, at Peder Sunesøn har hentet Forbilledet for i det til Sct. Vincent viede Kapel, der af Biskop Stefan blev opført i 1190-erne, hvilende paa en mægtig Bue tværs over offentlig Gade som en Forbindelsesbygning mellem Domkirken og Bispepaladset i Tournai (altsaa forsaavidt fungerende paa lignende Maade som „Absalonsbuen“ i Roskilde). Selv om Langes Afhandling indeholder enkelte Teorier, der ikke kan staa for Kritik, har den ikke des mindre været i høj Grad befrugtende for Roskildestudiet. Den rummer Momenter, som staar urokkelig fast, den har ført Studiet et langt Skridt videre, og naar undtages et unødigt Angreb paa Jacob Kornerup er denne Afhandling saa klassisk i sin Form og saa menneskelig smuk i sin Skildring af Forholdet mellem Peder Sunesøn og Stefan af Tournai, at den altid vil beholde sin selvstændige Værdi.

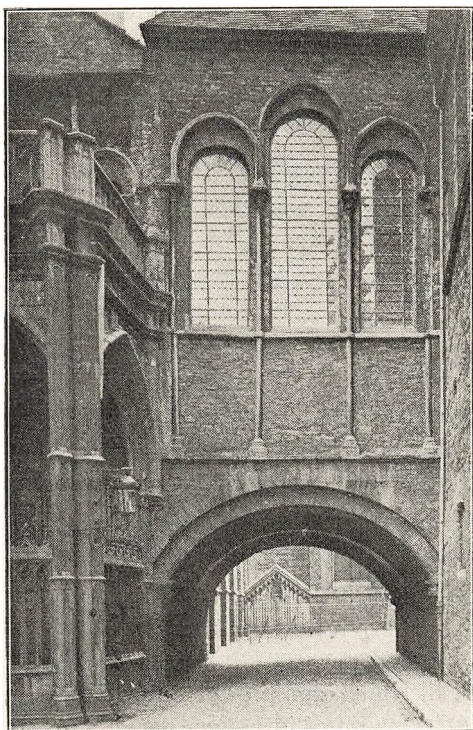
Mærkeligt er det, at mens Julius Lange ad Kunstforsknin- gens Vej kom til det Resultat, at den ældste Stenkirkes Plads maatte søges indenfor den nuværendes Mure, er Murmester C. F. Schledermann — født 1844, Søn af den ældre Schleder- mann, Steen Friis' Medarbejder ved Undersøgelse og Restau- rering i 1850-erne og 60-erne — ganske selvstændig kommen til samme Resultat. Som Murerlærling, Mursvend og Murme- ster har den yngre Schledermann lige fra 1861 indtil den Dag i Dag arbejdet i Domkirken. Ud fra sit Kendskab til dens Mur-

Roskilde Domkirke set fra Øst. — Rekonstruktion af Koromgangen med dens nu nedbrudte Krans af Spidsgavle. Absalonsbuen er ikke vist.
(Tegning fra „Danske Mindesmærker“.)

detailler, udfra en lige siden sine Drengaar næret Interesse for sin Kirke og ledet af en Notits hos Steen Friis om nogle under Kirkens Gulv, ved Midtskibets Pillefundamenter liggende „Kalkstenskvadere“, som Schledermann forstod maatte være Fraadstenskvadere, havde han formodet, at der under nuværende Kirkens Gulv laa Rester af den ældste Stenkirkes Mure. Først efter Julius Langes Foredrag i Januar 1890 gav

daværende Stiftsskriver Martin Hansen efter for Schledermanns fornyede Anmodning om at maatte grave under Kirkens Gulv, hvor han fandt uomtvistelige Rester af Fraadstensmure. De viste, at han og Julius Lange havde Ret i Formodningen

Sanct Vincent's Kapel,
der forbinder Domkirken i Tournai med
Bispepaladset — paa lignende Maade som „Absalonsbuen“
i Roskilde forbandt Domkirke og Bispegaard.

om den ældre Stenkirkes Plads. Uden at kende noget til hindens Teori har Lange og Schledermann, Kunstforskeren og den praktiske Haandværker, hver ad sin Vej naaet samme Resultat. Julius Lange forstod tillige, at Tilstedeværelsen af den gamle Kirke paa dette Sted maatte have haft indgribende Betydning for selve Opførelsesmaaden af den nuværende. Gan-

ske vist har han ikke Ret i den af ham fremsatte Teori, at man i 1190-erne samtidig har paabegyndt Domkirken fra Øst og fra Vest. Thi det fremgaar af Undersøgelser i Kirken, at den, som Skik var i Middelalderen, er begyndt med Østpartiet og fortsat Vest paa. Men fuldkommen Ret har Lange i sin Formodning om, at den ældre Kirke stod, da man begyndte paa den nye. Først efterhaanden som Arbejdet paa den store Munkestenskirke skred frem, har man nedbrudt den ældre Kirke, og dette Forhold forklarer meget, som hidtil var uforstaaeligt.

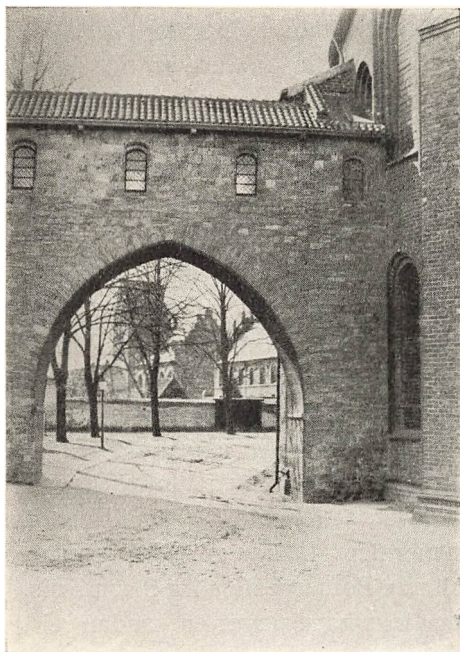
Æren for først at have øjnet den store Betydning heraf er Julius Langes; men Paavisningen af den ældre Kirkes Plads maa han dele Æren for med C. F. Schledermann. Naar det lige siden 1890-erne er bleven fremhævet, at det er Arkitekten, Professor H. B. Storch, som først har paavist Resterne af den ældre Fraadstenskirke, er det altsaa ikke rigtigt. Det er først efter Langes Foredrag i Oldskriftselskabet og Schledermanns foreløbige og delvise Fremgravning af Fraadstenskirkens Rester, at Storch lod disse systematisk udgrave og opmaale (1892—93) ved Arkitekt Aage L. Mathiesen. Storchs Opmaalinger af Domkirken med en meget kortfattet Tekst af Jacob Kornerup udkom i 1909 og er naturligvis af stor Vigtighed for enhver, der vil studere Kirkebygningen.

Ogsaa fra Udlandet er der fremkommet et Bidrag til Roskildestudiet: Den ansete franske Arkæolog Camille Enlart har i et Festskrift til Historikeren Paul Fabre*) skrevet en mindre Afhandling (1902): „de l'influence germanique dans les premiers monuments gothiques du Nord de la France“, hvori han hævder, at der er et nært Slægtskab mellem Roskilde Domkirke og den kort efter Revolutionen nedbrudte Domkirke i Arras i Nordfrankrig, idet begge har Spidsgavl over hvert af Koromgangens Fag. I „Congrès des Sociétés Savantes“ (Arras 1905) uddybede Enlart dette Emne yderligere.

Det er den danske Historiker, Dr. Vilhelm Lorenzen, der har Æren af herhjemme at have slaaet til Lyd for Enlarts Teori, som han skarpt forfægtede i en fortrinlig tilrettelagt Afhand-

*) „Melanges Paul Fabre, études d'histoire du moyen age“ (Alphonse Picard & fils, Paris 1902).

ling, offentliggjort i „Festskrift til Johannes Steenstrup“ (Kbhvn. 1915). Men om Enlarts Indsats i Roskildeforskningen siger Lorenzen kun, at han (i den nævnte Afhandling fra 1902) „fremkom med en Bemærkning om, at der i den nuværende — i Øjeblikket vistnok stærkt ødelagte -- Kathedral i

„Absalonsbuen“ i Roskilde,
bygget af Biskop Sunesøn ca. 1200 som Forbindelse
mellem Domkirke og Bispegaard.

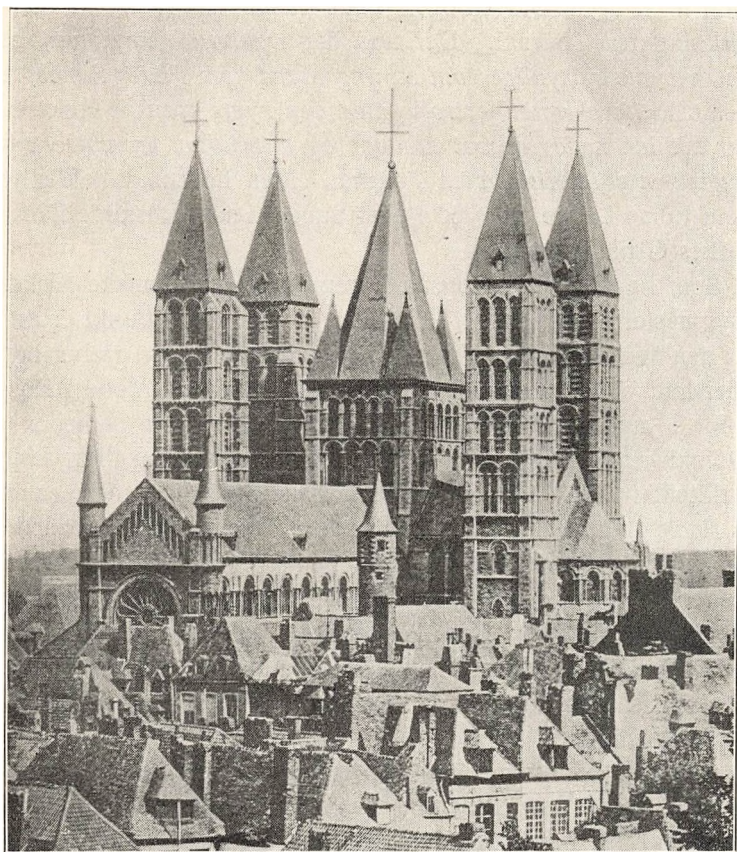
Arras fandtes et Alterbillede, et Maleri, med en Fremstilling af den nu forsvundne, ældre Kathedral. Af Maleriet fremgik det, at der maatte være en betydelig Lighed mellem denne Kathedrales Korparti og det tilsvarende Parti af Roskilde Domkirke." — Enlarts saaledes citerede Udtalelse i hans Afhandling fra 1902 har imidlertid følgende Ordlyd: „*denne Kathedrales Ydre* (eller „Opstalt“, paa Fransk „*élévation*“) *er en aabenbar Kopi af den gamle Kathedral i Arras*, af hvilken et Billede fra 16de Aarhundrede, som findes i den nuværende

Kathedral, har bevaret en med den største Omhu udført Fremstilling." — I Afhandlingen fra 1905 behandler Enlart Spørgsmaalet udførligere. Han siger bl. a., at „Kathedralen i Roskilde ikke, som man har sagt, er kopieret efter Tverskibet i Tournai's Kathedral, men fuldkommen tydelig efter Kathedralen i Arras, hvilken selv er inspireret fra Tournai". Og om Roskildes Indre siger han: „den indre Opstalt af Kathedralen i Roskilde synes ligeledes at være en lidt tung Kopi af den i Arras" (som man ser, udtaler Enlart sig ikke fuldt saa sikkert om Kirkens Indre som om dens Ydre).

Den romanske Domkirke i Tournai har en selvstændig Apsis (Korrunding), der slutter sig til en lidt bredere Korgavl).* I Modsætning hertil er der i den *tidliggotiske Domkirke i Arras ingen Korgavl*, men Korets Sidemure fortsætter sig ubrudt rundt i en *Korrunding, der har samme Bredde som Koret*. Kun ved en overfladisk Betragtning synes Roskildes Apsisparti Arras' nærmere end Tournai's. *Roskildeapsiden er smallere end Koret*, og ved mine Undersøgelser har jeg konstateret, at den *oprindelig har staaet som en selvstændig Apsis, sluttende sig til en Korgavl*. Men allerede Julius Lange har set dette og klart fremhævet, at Roskilde i denne Henseende oprindelig staar Tournai nærmere. Ja, han gør yderligere opmærksom paa, at der hos tidligere Forskere, lige fra Steen Friis, findes Antydning af, at der kan have været en saadan ældre Ordning af Roskildes Apsisparti.

Intet Under, at den franske Forsker Enlart ikke i alle Finesser har kendt den danske Kirke eller danske Forfatteres Arbejder om Kirken. Han har ikke, saaledes som Julius Lange, forstaaet Roskildes Apsisparti, dets Omdannelse og dets oprindelige med Tournai's beslægtede Anlæg. Men som vi er Lange taknemlige for hans fortrinlige Paaavisning af Roskildes Slægtskab med Tournai, er vi ogsaa Enlart Tak skyldig for hans Paaavisning af, at den danske Domkirke med Hensyn til Koromgangens Krans af Spidsgavle er beslægtet med Arras. Enlart har herved bragt et nyt Moment ind i Roskildeforskningen.

*) Det oprindelige Kor i Tournai er ganske vist forsvundet, men Korsarmene afsluttes paa denne Maade, og Korets Afslutning har været analog med Korsarmenes.

Tournai's Domkirke med de 5 Taarne. — Mellem de to Taarne tilhøjres Korsarmens Gavl med dens Apsis.

Det er endelig Lorenzens Fortjeneste, at han har gjort opmærksom paa og gjort sig til Talsmand for Enlarts Arras-Teori. Men han har rigtignok paa enkelte Punkter ikke helt forstaaet den danske Domkirkes Arkitektur, og navnlig maa det forbavse, at han har overset Roskilde-Apsidens oprindelige — af Julius Lange kraftigt fremhævede — mere romanske Anlæg. Netop i denne Omstændighed har vi én af de væsentligste Grunde til, at han følger Enlart indtil de yderste Konsekvenser. Det af Lorenzen paastaede „gotiske“ Anlæg har ført

ham til at bryde Staven over Julius Langes Hævdelse af Paa-virkning fra Tournai. Derimod har Lorenzen forstaaet, at *det var usandsynligt, om en ung Mand som Peder Sunesøn, der maa have været fortrolig med den nyere franske Arkitektur, skulde have „grebet tilbage“ og efterlignet en ældre, romansk-præget Kirke som Tournai.* Men Lorenzen holder jo som Julius Lange fast ved Peder Sunesøn som Roskilde Domkirkes Grundlægger.

Som Lange hævder ogsaa Lorenzen, at den danske Kirkes Bygmester eller Arkitekt er fransk. — Paa dette Punkt er det, at den kendte danske Arkitekt *Martin Borch* har grebet ind, idet han ved et af Oldskriftselskabet arrangeret Møde i Roskilde i Juni 1919 paaviste forskellige Ubehjælpsomheder i Domkirkens Arkitektur, som gør det meget usandsynligt, at en Arkitekt fra den højt udviklede franske Skole kan have været Kirkens Bygmester. Samtidig med, at Martin Borch hævdede, at Roskilde Domkirkes Bygmester maa have været en dansk, pegede han paa en vis Lighed mellem Domkirken og Absalons Klosterkirke i Sorø. Endelig fremsatte han som en Mulighed, at Roskilde kunde være paabegyndt tidligere end hidtil antaget. I saa Fald kunde den formodes at være begyndt af Biskop Absalon.

For mig, som var Deltager i dette Møde, var Borchs Foredrag af den største Betydning. Gennem Studier i Sorø og Roskilde var jeg nemlig kommet ind paa Slægtskabet mellem de to Kirker, og tillige var jeg i Sorø, udfra lignende Argumenter som Borchs i Roskilde, kommet til det Resultat, at Klosterkirken maatte antages bygget af en dansk Arkitekt, der havde gjort Studier i Udlandet (i Frankrig og Lombardiet).

Nu efter Borchs Foredrag følte jeg mig ganske sikker i min Sag, og jeg mente, at jeg for Roskildes Vedkommende vilde kunne føre et afgørende Bevis. Men jeg var paa den anden Side klar over, at kun hvis jeg fik Tid til systematisk og til det yderste at gøre mig fortrolig saavel med Domkirkens arkitektoniske og tekniske Detailler, som med dens Historie og den foreliggende Literatur, vilde det være mig muligt at trænge tilbunds i Kirkens Afstammingsforhold og fastslaa Tidspunktet for dens Grundlæggelse.

Resultatet af mine Undersøgelser er følgende:

Den Inddragning af Domkirkens oprindelig fremspringende Korsarme, hvorved Gavlene i Nord og Syd kom til at staa i Flugt med nordre og søndre Sideskib og Koromgang, maa være foregaaet et Stykke ind i 13de Aarhundredets 1ste Halvdel, formodentlig i 1230-erne efter den Brand, der skal have hærget Kirken i 1234, og straks efter Tilbagedragningen byggede man en lille Forhal*) foran Korets søndre Omgang, umiddelbart ved Hjørnet af søndre Korsarmsgavl.

Stilistiske og tekniske Forhold viser os, at allerede længe inden denne Tid er den Ændring foretaget, hvorved Koromgangens øvre Etage fik den kendte 3-Gruppe af Vinduer, Midtvinduet højest, i hvert Fag. Denne Ændring er foretaget forholdsvis tidligt, næppe mere end ca. en Snes Aar efter Kirkens Grundlæggelse. Og det er muligt, at man allerede ved denne Tid har opgivet Korets selvstændige Østgavl og ladet Kortaget runde sig i Øst over Apsis.

Det kan med ret stor Sikkerhed fastslaas, at der saavel paa Nordsiden som paa Sydsiden af Koret, op til Østsiden af Korsarmene, har staaet et Taarn. Begge disse Kortaarne synes at være bleven staaende nogen Tid efter Korsarmenes Inddragning, det nordre vistnok længst.

Korrundingens og Korets Omgang samt Langskibets Sideskibe er opført før henholdsvis Korrundingen, Koret og Midtskibet. Og Grunden hertil er Tilstedeværelsen af den ældre Fraadstenskirke, udenom hvilken Omgangens og Sideskibenes Mure altsaa blev bygget.

Domkirkens Opførelse paabegyndtes fra Øst med Korrundingens Omgang, og det Parti af Kirken, man først tog sig for at fuldføre, strakte sig herfra indtil ét Fag forbi (Vest for) Korset. Paa dette Sted har man bygget en rent midlertidig Vestgavl, og her er det kendte „Knæk“ i Kirkens Grundplan, idet Langskibet drejer lidt mod Syd.

Stilistisk er der i dette ældre Parti 3 Perioder, der navnlig giver sig tilkende i Pillernes og Søjlernes Fodstykker (Sokler og Baser).

*) Ældste Parti i det senere Kapitelhus, nuværende Sakristibygning.

1ste Periode repræsenteres af nedre Etage i Korets og Korundingens Omgang, hvor vi finder Former, der slutter sig saa nær til visse Partier i Sorø Kirke, at vi tør datere dette Parti af Domkirken til 1170-erne, og kan skønne, at det maa være bygget af Bygmester og Haandværkere fra Sorø.

2den Periode strækker sig videre Vest paa i Korsarme og Sideskibe til det Sted, hvor den midlertidige Vestgavl har staaet, og hvor „Knækket“ i Planen findes. Til denne Periode hører ogsaa Koromgangens Galeri- eller Tribuneetage. Tiden for dette Afsnits Opførelse falder i 1180-erne, efter at Absalon var bleven Ærkebiskop Eskils Eftermand i Lund, men dog stadig endnu var Biskop i Roskilde (altsaa mellem 1179 og 1191). Den Stab af Kunstnere og Haandværkere, som Absalon i dette Tidsrum benytter i Roskilde, stammer fra Eskils gamle Omraade: Lund-Skaane og Eskils Cistercienserkloster Esrom i Nordsjælland.

3die Periode, de store Korspiller samt 1ste Pille-Par i Langskibet Vest for Korset maa vel henføres til 1190-erne og den følgende Tid (men kunde muligvis være begyndt under Absalon).

Omdannelsen af Vinduerne i Koromgangens Galeri- eller Tribuneetage skyldes Peder Sunesøn og maa være foretaget mellem 1195 og 1200. Vistnok næsten umiddelbart efter denne Omdannelse har Peder Sunesøn bygget den saakaldte Absalonsbue som en Forbindelsesbygning mellem Bispegaarden og Domkirken.

Med Hensyn til Roskildekatedralens Afstamning fra fransk Arkitektur har Julius Lange Ret i, at Østpartiet i høj Grad er paavirket af Tournai. Men Gavlkransen, Spidsgavlene over Koromgangen, kan derfor godt skyldes en Paavirkning fra den af Enlart paaegede Kathedral i Arras.

Trods det kraftige, franske Element i Roskilde er der ikke desmindre ved mine Undersøgelser fremkommet mange Træk, der bekræfter Martin Borchs Teori om, at den danske Domkirke er bygget af *en dansk — ikke en fransk — Bygmester*. Men denne Bygmester har gjort Studier i Frankrig, lige fra Paris over Arras til Tournai (nu i Belgien, en Mil udenfor Frankrigs nuværende Grænse). Presbyteriet, eller Højkoret, i Ros-

kilde er beslægtet med Presbyteriet i Kirken Saint-Germain des Près i Paris, som stod under Opførelse, mens Absalon som ung studerede i denne By. Arras og Tournai ligger begge ved Schelde-Floden. Denne Vej er mange af Middelalderens Nord fra kommende Pariserfarere rejst, og paa Vejen ud eller hjem kan Absalon have set Tournais Domkirke, endnu ufuldført. Det var ikke usandsynligt, om denne stolte Kirkebygning, hvis 5 Taarne, 4 spinklere omkring et sværere Midtfaarn, behersker hele Omegnen, ogsaa havde inspireret Absalons Broder Esbern eller dennes Bygmester, som rejste den 5-taarnede Kirke i Kalundborg.

Ingen Roskildeforsker vil kunne komme udenom den af Julius Lange hævdede Paavirkning fra Tournai, selv om den en Tid er stillet i Skygge, efter at Enlarts Arras-Teori er bleven overført til Dansk. Med Beundring læser vi endnu Langes smukke, klare Afhandling. Men han har ikke forstaaet det inkonsekvente i, at den unge, fra det nye Frankrig hjemkomne, Peder Sunesøn skulde være gaaet tilbage og have søgt Forbillede hos en ældre Tidsalder. Alle Forhold viser os, at det er hans ældre Forgænger og Mester, Absalon, som har grundlagt den sjællandske Domkirke, og netop derfor er denne Kirke inspireret fra den med Absalon samtidige, endnu romanskprægede Arkitektur i Nordfrankrig.

Naar Resultatet af disse Undersøgelser ved et mærkeligt Træf er bleven offentliggjort i 800-Aaret for Absalons Fødsel, maa det være mig tilladt i al Beskedenhed at tilegne hans Minde disse Linier. I det sjællandske Fjenneslevlille er han født. Han blev den første danske Student i Paris og var en af de første, der gjorde sit Land delagtig i den rige franske Kultur. Som et Mindesmærke over den store Høvding, over denne Tid og denne Kultur rejser den Dag i Dag Roskildekathedralen sig over det frodige Sjælland.